

Spis treści

Autorzy XXIII

25

Ortopedia 1

red. *Paweł Stanisław Małydk*

25.1.	Choroby układowe narządu ruchu 2
	<i>Marek Synder</i>
25.1.1.	Achondroplazja 2
25.1.2.	Choroba Olliera 2
25.1.3.	Mnogie wyrośla chrzęstno-kostne 2
25.1.4.	Łamliwość kości 3
25.1.5.	Wrodzona sztywność stawów, płodowe zbliznowacenie mięśni 3
25.2.	Wrodzone i nabyte deformacje kończyn górnych i tułowia 4
	<i>Marek Synder</i>
25.2.1.	Najczęściej występujące wady wrodzone w obrębie kończyny górnej 4
25.2.2.	Wrodzone wady obręczy barkowej i klatki piersiowej 4
25.2.2.1.	Wrodzone wysokie ustawienie łopatki 4
25.2.2.2.	Klatka piersiowa lejkowata 4
25.2.2.3.	Klatka piersiowa kurza 5
25.2.3.	Choroby przeciążeniowe kończyny górnej 5
25.2.3.1.	Zapalenie okołostawowe barku 5
25.2.3.2.	Zespół bolesnego łokcia 6
25.3.	Wrodzone i nabyte deformacje kończyn dolnych 6
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak, Marcin Tyrakowski</i>
25.3.1.	Rozwojowa dysplazja i zwichnięcie stawu biodrowego 6
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.3.2.	Wrodzone braki i ubytki kończyn dolnych 9
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.3.2.1.	Wrodzony niedorozwój kości udowej 10
25.3.2.2.	Wrodzony niedorozwój kości strzałkowej (hemimelia strzałkowa) 11
25.3.2.3.	Wrodzony niedorozwój kości piszczelowej (hemimelia piszczelowa) 11
25.3.2.4.	Inne ubytki promieni stopy 12
25.3.3.	Wady wrodzone kończyn dolnych 12
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.3.3.1.	Wrodzone zwichnięcie stawu kolanowego 12
25.3.3.2.	Wrodzone tylnoprzódkowe zagięcie goleni 12
25.3.3.3.	Wrodzony staw rzekomy piszczeli 13
25.3.3.4.	Wrodzona stopa końsko-szpotaowa 13
25.3.3.5.	Wrodzona stopa płaska 14
25.3.3.6.	Wrodzona stopa piętowa 15
25.3.3.7.	Wrodzone przywiedzenie przodostopia 15

25.3.4.	Zniekształcenia statyczne kończyn dolnych 15
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.3.4.1.	Zmienność i zaburzenia osi kolan u dzieci i młodzieży 15
25.3.4.2.	Stopy płasko-koślawe statyczne 16
25.3.5.	Martwice aseptyczne kości 17
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.3.5.1.	Jałowa martwica głowy kości udowej 17
25.3.5.2.	Jałowa martwica guza piętowego 19
25.3.5.3.	Jałowa martwica guzowatości kości piszczelowej 19
25.3.6.	Młodzieńcze złuszczenie głowy kości udowej 20
	<i>Marcin Tyrakowski, Jarosław Czubak</i>
25.3.7.	Kręcz szyi 22
	<i>Jarosław Czubak, Szymon Pietrzak</i>
25.4.	Choroba zwyrodnieniowa stawów 23
	<i>Paweł Łęgosz, Paweł Stanisław Małydk</i>
25.4.1.	Kliniczne postaci choroby zwyrodnieniowej stawów 27
25.4.1.1.	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa 27
25.4.1.2.	Choroba zwyrodnieniowa stawów kończyny górnej 29
25.4.1.3.	Choroba zwyrodnieniowa stawu biodrowego 29
25.4.1.4.	Choroba zwyrodnieniowa stawu kolanowego 30
25.4.1.5.	Choroba zwyrodnieniowa stawu skokowo-goleniowego 31
25.4.1.6.	Choroba zwyrodnieniowa stawów stopy 32
25.5.	Porażenia spastyczne i wiotkie 32
	<i>Marek Józwiak, Anna Krzyżańska</i>
25.5.1.	Klasyfikacja patologii napięcia mięśniowego oraz zaburzeń ruchu 32
25.5.1.1.	Zaburzenia siły mięśniowej 32
25.5.1.2.	Spastyczność 32
25.5.1.3.	Ataksja 33
25.5.1.4.	Atetozja 33
25.5.1.5.	Dystonia 33
25.5.2.	Patofizjologia 33
25.5.3.	Metody leczenia patologii napięcia mięśniowego 34
25.5.4.	Wybrane zespoły zaburzeń napięcia mięśniowego 34
25.5.4.1.	Mózgowe porażenie dziecięce 34
25.5.4.2.	Przepuklina oponowo-rdzeniowa 35
25.6.	Deformacje i choroby kręgosłupa 36
	<i>Tomasz Kotwicki</i>
25.6.1.	Uwagi wstępne 36
25.6.2.	Klasyfikacja dolegliwości bólowych kręgosłupa 36
25.6.2.1.	Ból lokalny a ból wypromieniowany 36
25.6.2.2.	Ból „mechaniczny” i ból „zapalny” 37
25.6.3.	Diagnostyka 37
25.6.3.1.	Badanie kliniczne 37
25.6.3.2.	Badania dodatkowe 37
25.6.4.	Najważniejsze deformacje i choroby kręgosłupa 38

25.6.4.1.	Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa	38			
25.6.4.2.	Choroba krążka międzykręgowego	38			
25.6.4.3.	Skolioza idiopatyczna	39			
25.6.4.4.	Kifoza młodzieńcza	40			
25.6.4.5.	Kręgozmyk	40			
25.6.4.6.	Nowotwory kręgosłupa	41			
25.6.4.6.1.	Nowotwory złośliwe	41			
25.6.4.6.2.	Nowotwory niezłośliwe	41			
25.6.4.7.	Posturalne bóle kręgosłupa	41			
25.7.	Zaburzenia metabolizmu tkanki kostnej	42			
	<i>Edward Czerwiński</i>				
25.7.1.	Fizjologia i metabolizm kości	42			
25.7.2.	Osteoporoza	42			
25.7.3.	Osteodystrofia nerkowa	46			
25.7.4.	Osteomalacja	46			
25.7.5.	Choroba Pageta	47			
25.8.	Choroby reumatyczne	47			
	<i>Paweł Stanisław Małdyk</i>				
25.8.1.	Reumortopedia	47			
25.8.2.	Leczenie operacyjne	47			
25.8.3.	Rehabilitacja i ortozy	48			
25.8.4.	Leczenie paliatywne	49			
25.8.5.	Wyniki leczenia	49			
25.9.	Zakażenia w obrębie narządu ruchu	49			
	<i>Ireneusz Babiak</i>				
25.9.1.	Krwio pochodne zapalenia kości i stawów	49			
25.9.1.1.	Ostre krwio pochodne zapalenie kości	50			
25.9.1.2.	Przewlekłe zapalenie kości	50			
25.9.1.3.	Infekcyjne zapalenie stawu	52			
25.9.2.	Zakażenie w okolicy endoprotezy stawu	53			
25.9.3.	Zakażenia po zespoleniu złamań	55			
25.10.	Amputacje kończyn dolnych	55			
	<i>Krzysztof Wasiak</i>				
25.10.1.	Wskazania	55			
25.10.2.	Rodzaje amputacji	56			
25.10.3.	Preferowane poziomy amputacji definitywnych	57			
25.10.3.1.	Amputacje w obrębie stopy	57			
25.10.3.2.	Amputacje w obrębie goleni	57			
25.10.3.3.	Amputacje w obrębie uda	58			
25.10.3.4.	Wyłuszczenia w stawie biodrowym	58			
25.10.3.5.	Podsumowanie	58			
25.11.	Zasady zaopatrzenia ortopedycznego	58			
	<i>Andrzej Komor, Grzegorz Benke</i>				
25.11.1.	Definicje	58			
25.11.2.	Ortozy	59			
25.11.2.1.	Podział i charakterystyka	59			
25.11.2.2.	Ortozy kończyny górnej	61			
25.11.2.3.	Ortozy kończyny dolnej	64			
25.11.2.4.	Ortozy kręgosłupa	70			
25.11.3.	Protezy	72			
25.11.3.1.	Protezy kończyny górnej	73			
25.11.3.2.	Protezy kończyny dolnej	73			
			26		
				Chirurgia ręki	79
				<i>red. Władysław Michał Manikowski</i>	
26.1.	Wprowadzenie	79			
	<i>Władysław Michał Manikowski</i>				
26.2.	Anatomia czynnościowa i zasady badania ręki	80			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.2.1.	Układ stawowy i naczyniowy	80			
26.2.2.	Ocena układu nerwowego ręki	81			
26.3.	Zasady leczenia operacyjnego	82			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.3.1.	Znieczulenie	82			
26.3.2.	Niedokrwienie	82			
26.3.3.	Technika atraumatyczna	82			
26.3.4.	Przebieg cięć chirurgicznych	83			
26.3.5.	Leczenie operacyjne	83			
26.3.6.	Postępowanie pooperacyjne	83			
26.4.	Wady wrodzone	84			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.4.1.	Wstęp	84			
26.4.2.	Syndaktylia	85			
26.4.3.	Wrodzone palce nadliczbowe	86			
26.4.4.	Wrodzone braki i niedorozwoje palców	87			
26.4.5.	Wrodzone zaburzenia osi palców	88			
26.4.5.1.	Klinodaktylia	88			
26.4.5.2.	Paliczki „delta”	88			
26.4.5.3.	Deformacja Kirnera	89			
26.4.5.4.	Kamptodaktylia	89			
26.4.6.	Ręka lustrzana	89			
26.4.7.	Ręka rozszczepiona	90			
26.4.8.	Wrodzony brak kości promieniowej	90			
26.4.9.	Deformacja Madelunga	92			
26.4.10.	Wrodzone pierścieniowate przewężenia „owodniowe”	92			
26.4.11.	Wrodzony palec trzaskający (zakleszczający)	93			
26.4.12.	Wrodzony kościocrost promieniowo-łokciowy	93			
26.4.13.	Wrodzone przerosty ręki	94			
26.5.	Ostry zespół ciasnoty powięziowej i przykurcz Volkmana kończyny górnej	94			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.5.1.	Przykurcz niedokrwienno	94			
26.6.	Choroby ścięgien i tkanki łącznej	96			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.6.1.	Przykurcz Dupuytren’a	96			
26.6.2.	„Łokieć tenisisty”	98			
26.6.3.	Zniekształcające zapalenie wyrostka rylcowatego kości promieniowej	99			
26.6.4.	Zespół de Quervaina	99			
26.6.5.	Zakleszczające zapalenie pochewki ścięgien zginaczy	99			
26.7.	Zasady mikrochirurgii w przypadku urazowych uszkodzeń i chorób narządu ruchu	100			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.7.1.	Podstawy mikrochirurgii	100			
26.8.	Reumatoidalne zapalenie stawów	102			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.9.	Zakażenia w obrębie ręki	106			
	<i>Władysław Michał Manikowski, Maciej Bręborowicz</i>				
26.9.1.	Zanokcica	106			
26.9.2.	Zastrzał	107			

26.9.3.	Inne zakażenia	108	27.5.3.3.	<i>Chylothorax</i>	135
26.10.	Podsumowanie	108		<i>Jarosław Kuźdzał, Wojciech Czajkowski</i>	
	<i>Władysław Michał Manikowski</i>		27.5.3.4.	Ropniak opłucnej.....	136
				<i>Kazimierz Goździuk¹</i>	
27	Chirurgia klatki piersiowej	111	27.5.3.5.	Krwiak opłucnej.....	139
	<i>red. Tadeusz Orłowski</i>		27.5.4.	Odma opłucnowa	139
27.1.	Anatomia chirurgiczna klatki piersiowej.....	111		<i>Tomasz Grodzki</i>	
	<i>Eugeniusz Jadczyk</i>		27.5.5.	Nowotwory opłucnej	144
27.1.1.	Ściana klatki piersiowej	111		<i>Tomasz Grodzki</i>	
27.1.1.1.	Unerwienie ściany klatki piersiowej.....	111	27.5.5.1.	Rozlany złośliwy międzybłoniak opłucnej	144
27.1.1.2.	Unaczynienie ściany klatki piersiowej.....	112	27.6.	Przepukliny przeponowe.....	145
27.1.1.3.	Warstwa środkowa ściany klatki piersiowej.....	112		<i>Dariusz Dziedzic</i>	
27.1.1.4.	Warstwa głęboka ściany klatki piersiowej	113	27.6.1.	Przepuklina Bochdaleka.....	145
27.1.1.5.	Mostek.....	114	27.6.2.	Przepuklina Morgagniego.....	145
27.1.2.	Przepona.....	114	27.7.	Choroby śródpiersia.....	147
27.1.3.	Opłucna	115		<i>Jerzy Kołodziej, Jarosław Kuźdzał, Joanna B. Wysocka</i>	
27.1.4.	Tchawica i oskrzela główne	116	27.7.1.	Odma śródpiersia.....	147
27.1.5.	Wnęki płuc.....	116	27.7.2.	Zapalenie śródpiersia.....	148
27.1.6.	Grasica.....	116		<i>Jerzy Kołodziej</i>	
27.1.7.	Żyła główna górna.....	116	27.7.3.	Guzy śródpiersia	148
27.1.8.	Przewód piersiowy.....	117		<i>Jerzy Kołodziej, Jarosław Kuźdzał, Joanna B. Wysocka</i>	
27.1.9.	Aorta	117	27.7.3.1.	Grasiczaki	151
27.1.10.	Osierdzie.....	117		<i>Jarosław Kuźdzał</i>	
27.2.	Diagnostyka inwazyjna.....	118	27.7.3.2.	Chłoniaki	152
	<i>Jarosław Kuźdzał, Piotr Kocof</i>			<i>Jarosław Kuźdzał</i>	
27.2.1.	Szczypczykowa biopsja bronchoskopowa	119	27.7.3.3.	Nowotwory germinalne	153
27.2.2.	Punkcja jamy opłucnej	119		<i>Jarosław Kuźdzał, Joanna B. Wysocka</i>	
27.2.3.	Biopsja igłowa przezoskrzelowa	120	27.7.3.4.	Nowotwory neurogenne.....	154
27.2.4.	Biopsja igłowa przezprzełykowa.....	121		<i>Jerzy Kołodziej</i>	
27.2.5.	Mediastinoskopia szyjna.....	121	27.7.3.5.	Torbiele śródpiersia	155
27.2.6.	Wideoorakoskopia.....	122		<i>Jarosław Kuźdzał</i>	
27.2.7.	Torakotomia.....	122	27.7.4.	Miastenia.....	156
27.2.8.	Ogólne zasady diagnostyki inwazyjnej	123		<i>Jarosław Kuźdzał</i>	
27.3.	Dostęp operacyjny w torakochirurgii	124	27.8.	Chirurgia tchawicy	158
	<i>Jerzy Ludański, Jacek Nikliński</i>			<i>Tadeusz Orłowski, Dariusz Dziedzic</i>	
27.3.1.	Torakotomia przednio-boczna	124	27.8.1.	Tracheostomia	158
27.3.2.	Sternotomia podłużna całkowita	126	27.8.1.1.	Tracheostomia przeszczątkowa.....	159
27.3.3.	Dostęp piersiowo-brzusny.....	127	27.8.2.	Nienowotworowe zwężenia tchawicy.....	159
27.3.4.	Torakotomia przednia	129	27.9.	Rak płuca.....	161
27.3.5.	Uwagi końcowe	129		<i>Jan Skokowski, Wojciech Dyszkiewicz</i>	
27.4.	Chirurgia ściany klatki piersiowej	130	27.10.	Przerzuty nowotworowe w płucach	167
	<i>Józef Kozak</i>			<i>Jan Skokowski</i>	
27.4.1.	Deformacje ściany klatki piersiowej.....	130	28	Urologia	179
27.4.2.	Nowotwory ściany klatki piersiowej	130		<i>red. Tomasz Borkowski</i>	
27.5.	Chirurgia opłucnej	133	28.1.	Diagnostyka w urologii.....	179
	<i>Tomasz Grodzki, Kazimierz Goździuk¹, Jarosław Kuźdzał, Wojciech Czajkowski</i>			<i>Piotr Kryst</i>	
27.5.1.	Anatomia i fizjologia opłucnej	133	28.1.1.	Wywiad, badanie przedmiotowe oraz podstawowe badania laboratoryjne	179
	<i>Tomasz Grodzki</i>				
27.5.2.	Podział chorób opłucnej	133	28.1.1.1.	Wywiad	179
	<i>Tomasz Grodzki</i>		28.1.1.2.	Badanie przedmiotowe	180
27.5.3.	Płyn w jamie opłucnej.....	133	28.1.1.3.	Badania laboratoryjne	181
	<i>Tomasz Grodzki, Jarosław Kuźdzał, Wojciech Czajkowski</i>		28.1.2.	Badania obrazowe w urologii	181
27.5.3.1.	Diagnostyka różnicowa płynów opłucnowych.....	134	28.1.2.1.	Przeładowy radiogram jamy brzusznej	181
	<i>Tomasz Grodzki</i>		28.1.2.2.	Urografia	182
27.5.3.2.	Nowotworowy wysięk opłucnowy	134	28.1.2.3.	Ultrasonografia układu moczowego	182
	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		28.1.2.4.	Tomografia komputerowa.....	183
			28.1.2.5.	Badania radioizotopowe układu moczowego	184

28.1.2.6.	Obrazowanie rezonansu magnetycznego	184	28.3.4.7.1.	Uszkodzenia rdzenia kręgowego i nerwów obwodowych	207
28.1.2.7.	Pielografia	185	28.3.4.7.2.	Uszkodzenia ponadrzdeniowe	207
28.1.2.8.	Cystografia	186	28.4.	Kamica moczowa	208
28.1.2.9.	Uretrografia wstępująca	186		<i>Ewa Bres-Niewada, Janusz Judycki</i>	
28.1.3.	Diagnostyczne badania endoskopowe	186	28.4.1.	Inne umiejscowienia kamicy	217
28.1.3.1.	Cystoskopia	186	28.4.1.1.	Kamica pęcherza moczowego	217
28.1.3.2.	Nefroskopia i ureterorenoskopia	186	28.4.1.2.	Kamica cewki moczowej	217
28.2.	Nieswoiste zakażenia układu moczowego i męskich narządów płciowych	187	28.4.1.3.	Kamica gruczołu krokowego	217
	<i>Piotr Dobroński, Dariusz Kawecki</i>		28.5.	Łagodny rozrost gruczołu krokowego	218
28.2.1.	Rozpoznanie	187		<i>Cezary Torz, Ryszard Hanecki</i>	
28.2.2.	Zalecane sposoby pobierania moczu do badania bakteriologicznego	187	28.6.	Nowotwory narządów układu moczowego	229
28.2.3.	Ogólne zasady leczenia zakażeń układu moczowego	188		<i>Andrzej Borkowski, Tomasz Borkowski, Tomasz Demkow</i>	
28.2.4.	Klasyfikacja nieswoistych zakażeń układu moczowego	188	28.6.1.	Nowotwory nerki	229
28.2.5.	Wybrane niepowikłane zakażenia układu moczowego	189		<i>Tomasz Borkowski, Andrzej Borkowski</i>	
28.2.5.1.	Bakteriomocz bezobjawowy	189	28.6.1.1.	Klasyfikacja	229
28.2.5.2.	Ostre zapalenie pęcherza moczowego	189	28.6.1.2.	Diagnostyka obrazowa	229
28.2.5.3.	Ostre odmiedniczkowe zapalenie nerek	190	28.6.1.3.	Rak nerkowokomórkowy nerki	231
28.2.5.4.	Zapalenie cewki moczowej	190	28.6.1.4.	<i>Oncocytoma</i>	234
28.2.6.	Wybrane powikłane zakażenia układu moczowego	191	28.6.1.5.	Nowotwory urotelialne nerki i moczowodu	234
28.2.6.1.	Zakażenia układu moczowego z przeszkodą w odpływie moczu	192	28.6.1.6.	Naczyniakomięśniakotłuszczak	235
28.2.6.2.	Zapalenie dróg moczowych u chorych cewnikowanych	192	28.6.2.	Rak pęcherza moczowego	235
28.2.6.3.	Przewlekłe odmiedniczkowe zapalenie nerek	192		<i>Tomasz Borkowski, Andrzej Borkowski</i>	
28.2.6.4.	Roponercze	193	28.6.3.	Rak stercza	241
28.2.6.5.	Ropień nerki oraz ropień przynerkowy i okołonerkowy	193		<i>Tomasz Borkowski</i>	
28.2.6.6.	Sepsa moczowa (urosepsa)	195	28.6.4.	Nowotwory zarodkowe jądra	250
28.2.7.	Zakażenia męskich narządów płciowych	196		<i>Tomasz Demkow</i>	
28.2.7.1.	Zapalenie gruczołu krokowego i zespół bólowy miednicy	196	28.6.5.	Rak prącia	254
28.2.7.2.	Zapalenie najdrza lub jądra	197		<i>Tomasz Demkow</i>	
28.2.8.	Profilaktyka zakażeń związanych z zabiegami urologicznymi	197	28.7.	Chirurgiczne aspekty zaburzeń czynności seksualnych u mężczyzn (impotencji)	256
28.3.	Urologia czynnościowa	198		<i>Artur A. Antoniewicz, Tomasz Jakubczyk</i>	
	<i>Piotr Radziszewski</i>		28.7.1.	Zaburzenia czynności seksualnych u mężczyzn	256
28.3.1.	Podstawowe pojęcia z zakresu fizjologii mikcji	198	28.7.2.	Anatomia chirurgiczna prącia i fizjologia wzwodu	256
28.3.2.	Mechanizmy zapewniające utrzymanie moczu	198	28.7.2.1.	Nerwy i naczynia prącia	257
28.3.3.	Diagnostyka	199	28.7.2.1.1.	Unerwienie prącia	257
28.3.3.1.	Wywiad	199	28.7.2.1.2.	Unaczynienie prącia	257
28.3.3.2.	Karta mikcyjna	199	28.7.2.2.	Fizjologia i patofizjologia wzwodu prącia	257
28.3.3.3.	Badanie przedmiotowe	199	28.7.3.	Zaburzenia wzwodu prącia (zaburzenia erekcji)	257
28.3.3.4.	Badanie moczu	199	28.7.4.	Chirurgiczne aspekty jatrogennych przyczyn zaburzeń wzwodu prącia i wytrysku nasienia	261
28.3.3.5.	Test wkładowy	199	28.7.4.1.	Jatrogenne zaburzenia wzwodu prącia	261
28.3.3.6.	Pomiar objętości moczu zalegającego po mikcji	200	28.7.4.2.	Częstość zaburzeń wzwodu prącia po operacjach chirurgicznych	261
28.3.3.7.	Badanie urodynamiczne	200	28.7.4.3.	Typy operacji zagrażających wystąpieniem zaburzeń wzwodu prącia	261
28.3.4.	Najczęstsze zaburzenia czynności dolnych dróg moczowych	201	28.7.4.4.	Aspekty anatomiczne miednicy mniejszej	261
28.3.4.1.	Nadreaktywność pęcherza moczowego	201	28.7.4.5.	Wczesna prewencja uszkodzeń chirurgicznych	261
28.3.4.2.	Wysiłkowe nietrzymanie moczu	202	28.7.4.6.	Określenie rzeczywistego stanu aktywności seksualnej chorego przed leczeniem	262
28.3.4.3.	Niedoczynność wypieracza	203	28.7.5.	Zaburzenia wytrysku nasienia	262
28.3.4.4.	Przeszkoda podpęcherzowa	204	28.7.5.1.	Wytrysk przedwczesny	262
28.3.4.5.	Zespół bolesnego pęcherza	205	28.7.5.2.	Wytrysk wsteczny	263
28.3.4.6.	Zaburzenia czynności dolnych dróg moczowych u chorych przed przeszczepieniem nerki i po nim	206	28.7.5.3.	Anejakulacja (brak wytrysku nasienia)	263
28.3.4.7.	Niektóre aspekty neurogennych zaburzeń mikcji	207	28.7.6.	Stany nagłe związane z funkcją seksualną u mężczyzn	264
			28.7.6.1.	Priapizm	264
			28.7.6.2.	Złamanie prącia	265
			28.7.7.	Podsumowanie	265

29	Chirurgia dziecięca 271	29.4.7.	Zaburzenia motoryki przewodu pokarmowego u dzieci (dysglangionozji)..... 302
	<i>red. Piotr Kaliciński</i>		<i>Małgorzata Markiewicz-Kijewska, Przemysław Kluge, Piotr Kaliciński</i>
29.1.	Odrębności chirurgii dziecięcej. Prawa dziecka w szpitalu 272	29.4.8.	Zapalenie wyrostka robaczkowego u dzieci..... 306
	<i>Jerzy Czernik¹, Piotr Kaliciński</i>		<i>Czesław Stoba</i>
29.1.1.	Układ krążenia..... 272	29.4.9.	Wgłobienie jelita..... 309
29.1.2.	Układ oddechowy..... 272		<i>Czesław Stoba</i>
29.1.3.	Układ odpornościowy..... 273	29.4.10.	Uchyłek Meckla i wady pokrewne..... 311
29.1.4.	Metabolizm i gospodarka wodno-elektrolitowa 273		<i>Czesław Stoba</i>
29.1.5.	Termoregulacja 274	29.4.10.1.	Uchyłek Meckla..... 311
29.1.6.	Inne czynniki..... 274	29.4.10.2.	Przetwały przewod jelitowo-pępkowy..... 312
29.1.7.	Europejska Karta Praw Dziecka w Szpitalu 274	29.4.10.3.	Torbiel przewodu żółtkowego..... 313
29.2.	Wady wrodzone i choroby głowy i szyi 274	29.4.11.	Nieswoiste zapalenia jelit 313
	<i>Jan Grochowski¹</i>	29.4.12.	Rodzinna polipowatość jelita grubego 313
29.2.1.	Zapalenie węzłów chłonnych szyi 274	29.5.	Choroby wątroby i dróg żółciowych 313
29.2.2.	Wrodzone torbiele i przetoki szyi 275		<i>Dorota Broniszczak-Czyszek, Hor Ismail, Piotr Kaliciński, Marek Stefanowicz</i>
29.2.2.1.	Torbiele i przetoki boczne szyi 275	29.5.1.	Kamica pęcherzyka żółciowego 313
29.2.2.2.	Torbiel środkowa szyi..... 276		<i>Hor Ismail, Marek Stefanowicz, Piotr Kaliciński</i>
29.2.3.	Kręcz szyi..... 276	29.5.2.	Cholestazy wieku dziecięcego 314
29.3.	Wady wrodzone i choroby klatki piersiowej..... 277		<i>Dorota Broniszczak-Czyszek, Piotr Kaliciński</i>
	<i>Ludmiła Bacewicz, Maciej Baglaj, Krzysztof Bogucki, Piotr Kaliciński</i>	29.5.2.1.	Wrodzona niedrożność dróg żółciowych..... 314
29.3.1.	Wrodzone zarośnięcie przelyku 277	29.5.2.2.	Torbielowate poszerzenie przewodu żółciowego wspólnego 316
	<i>Maciej Baglaj</i>	29.6.	Wady powłok jamy brzusznej..... 318
29.3.2.	Wrodzona przepuklina przeponowa 281		<i>Ludmiła Bacewicz, Dariusz Polnik, Agata Mikołajczyk</i>
	<i>Maciej Baglaj</i>	29.6.1.	Przepukliny brzuszne 318
29.3.3.	Wady wrodzone układu oddechowego..... 283	29.6.1.1.	Przepuklina pachwinowa..... 318
	<i>Ludmiła Bacewicz, Krzysztof Bogucki, Piotr Kaliciński</i>	29.6.1.2.	Przepuklina pępkowa 318
29.3.3.1.	Wady wrodzone tchawicy i drzewa oskrzelowego 283	29.6.1.3.	Przepuklina kresy białej 319
29.3.3.1.1.	Częściowy lub całkowity brak tchawicy 283	29.6.2.	Wrodzone wytrzewienie i przepuklina pępowinowa..... 319
29.3.3.1.2.	Zwężenie tchawicy..... 283		<i>29.6.2.1. Przepuklina pępowinowa 319</i>
29.3.3.1.3.	Tracheomalacja..... 283		<i>29.6.2.2. Wytrzewienie wrodzone 320</i>
29.3.3.2.	Wady mięszu płucnego 283		<i>29.6.2.3. Leczenie wad powłok brzusznych 321</i>
29.3.3.2.1.	Zaburzenia rozwoju płuc..... 283	29.7.	Wybrane zagadnienia onkologii i chirurgii onkologicznej 322
29.3.3.2.2.	Wrodzona torbielowatość płuc 284		<i>Maciej Baglaj, Dorota Broniszczak-Czyszek, Bożenna Dembowska-Bagińska, Hor Ismail, Piotr Kaliciński, Magdalena Rychłowska-Pruszyńska, Krystyna Sawicz-Birkowska, Wojciech Woźniak¹</i>
29.3.3.2.3.	Rozedma płatowa 285	29.7.1.	Zagadnienia ogólne 322
29.3.3.2.4.	Sekwestracja płucna 286		<i>Bożenna Dembowska-Bagińska</i>
29.3.3.2.5.	Torbiele bronchogenne klatki piersiowej 287	29.7.1.1.	Epidemiologia..... 322
29.3.4.	Wady wrodzone ściany klatki piersiowej..... 288	29.7.1.2.	Etiopatogeneza..... 322
	<i>Krzysztof Bogucki, Ludmiła Bacewicz, Piotr Kaliciński</i>	29.7.1.3.	Odrębności nowotworów wieku dziecięcego..... 323
29.3.4.1.	Klatka piersiowa lejkowata..... 288	29.7.2.	Leczenie chirurgiczne nowotworów u dzieci..... 323
29.3.4.2.	Klatka piersiowa kurza 289		<i>Krystyna Sawicz-Birkowska, Maciej Baglaj</i>
29.3.4.3.	Zespół Polanda 289	29.7.2.1.	Rodzaje zabiegów chirurgicznych wykonywanych u dzieci chorych na nowotwory 323
29.4.	Wady wrodzone i choroby brzucha 289	29.7.2.1.1.	Operacje diagnostyczne..... 324
	<i>Maciej Baglaj, Piotr Kaliciński, Przemysław Kluge, Małgorzata Markiewicz-Kijewska, Ewa Sawicka, Czesław Stoba</i>	29.7.2.1.2.	Rola chirurgii w leczeniu skojarzonym nowotworów u dzieci 324
29.4.1.	Wrodzone zarośnięcie jelita 289	29.7.3.	Chemioterapia 325
	<i>Maciej Baglaj</i>		<i>Bożenna Dembowska-Bagińska</i>
29.4.2.	Niedrożność smółkowa jelit..... 292	29.7.4.	Radioterapia 325
	<i>Maciej Baglaj</i>		<i>Bożenna Dembowska-Bagińska</i>
29.4.3.	Zaburzenia zwrotu jelit 294	29.7.5.	Nowotwory ośrodkowego układu nerwowego 325
	<i>Maciej Baglaj</i>		<i>Bożenna Dembowska-Bagińska</i>
29.4.4.	Przerostowe zwężenie odźwiernika 296		
	<i>Maciej Baglaj</i>		
29.4.5.	Martwiące zapalenie jelit..... 297		
	<i>Maciej Baglaj</i>		
29.4.6.	Wady odbytu i odbytnicy 299		
	<i>Ewa Sawicka</i>		

29.7.6.	Chłoniaki	326
	<i>Bożenna Dembowska-Bagińska</i>	
29.7.7.	Nerwiak zarodkowy współczulny	328
	<i>Bożenna Dembowska-Bagińska, Krystyna Sawicz-Birkowska, Maciej Baglaj</i>	
29.7.8.	Nerczak płodowy	330
	<i>Bożenna Dembowska-Bagińska, Krystyna Sawicz-Birkowska, Maciej Baglaj</i>	
29.7.9.	Mięsaki tkanek miękkich	333
	<i>Bożenna Dembowska-Bagińska, Krystyna Sawicz-Birkowska, Maciej Baglaj</i>	
29.7.10.	Nowotwory z pierwotnych komórek rozrodczych	335
	<i>Bożenna Dembowska-Bagińska, Krystyna Sawicz-Birkowska, Maciej Baglaj</i>	
29.7.11.	Nowotwory wątroby u dzieci	340
	<i>Dorota Broniszczak-Czyszek, Hor Ismail, Piotr Kaliciński</i>	
29.7.11.1.	Niezłośliwe nowotwory wątroby	340
29.7.11.1.1.	Nowotwory naczyniowe	340
29.7.11.1.2.	Mezenchymalny guz wątroby o utkaniu <i>hamartoma</i>	341
29.7.11.1.3.	Ogniskowy rozrost guzkowy wątroby	341
29.7.11.2.	Złośliwe guzy wątroby	342
29.7.11.2.1.	<i>Hepatoblastoma</i>	342
29.7.11.2.2.	Rak wątrobowokomórkowy	343
29.7.11.2.3.	Inne guzy wątroby i dróg żółciowych	344
29.7.12.	Nowotwory kości u dzieci i młodzieży	344
	<i>Magdalena Rychłowska-Pruszyńska, Wojciech Woźniak</i>	
29.8.	Malformacje naczyniowe i naczylniki	347
	<i>Ludmiła Bacewicz, Artur Apanasiewicz, Agata Mikołajczyk, Konrad Grochowski, Piotr Kaliciński</i>	
29.8.1.	Naczylniki wczesnodziecięce	348
29.8.2.	Malformacje naczyniowe	349
29.8.2.1.	Malformacje naczyniowe o wolnym przepływie	349
29.8.2.1.1.	Malformacje włosowate	349
29.8.2.1.2.	Malformacje żyłne	350
29.8.2.1.3.	Malformacje limfatyczne	350
29.8.2.2.	Malformacje o szybkim przepływie	350
29.8.2.2.1.	Malformacje tętniczko-żyłne	350
29.8.2.3.	Leczenie malformacji naczyniowych	350
29.9.	Wybrane zagadnienia urologii	352
	<i>Andrzej Jankowski</i>	
29.9.1.	Ostra moszna	352
29.9.1.1.	Skრęt jądra	352
29.9.1.2.	Skрęt przydatków jądra i najądrza	353
29.9.1.3.	Zapalenie najądrza i jądra	353
29.9.2.	Wodniak jądra	354
29.9.3.	Stulejka	355
29.9.4.	Załupek	355
29.9.5.	Spodzieństwo	356
29.9.6.	Wnętrostwo	357
29.9.7.	Żylaki powrózka nasiennego	358
29.9.8.	Odpływ pęcherzowo-moczowodowy	359
29.9.9.	Wodonercze wrodzone	361
29.9.10.	Moczowód olbrzymi pierwotny	362
29.9.11.	Zastawki cewki tylnej	363
29.9.12.	Ektopowa torbiel ujścia moczowodu	364

Podstawowe zagadnienia

z ginekologii

red. Marek Spaczyński

30.1.	Badania diagnostyczne stosowane w ginekologii	383
	<i>Witold Kędzia, Dominik Pruski, Ewa Nowak-Markwitz, Marek Spaczyński</i>	
30.1.1.	Badania kliniczne	383
30.1.1.1.	Wywiad	383
30.1.1.2.	Badanie ginekologiczne	383
30.1.1.3.	Badanie sutków	384
30.1.1.4.	Badanie cytologiczne	384
30.1.1.5.	Ultrasonografia	385
30.1.1.6.	Markery nowotworowe	385
30.1.1.7.	Diagnostyka endokrynologiczna	386
30.1.1.8.	Diagnostyka wczesnej ciąży	386
30.1.1.9.	Diagnostyka inwazyjna w ginekologii	386
30.1.1.9.1.	Biopsja szyjki i kanału szyjki macicy	386
30.1.1.9.2.	Frakcjonowane skrobanie macicy oraz biopsja aspiracyjna endometrium	387
30.1.1.9.3.	Histeroskopia diagnostyczna	387
30.1.1.9.4.	Laparoskopia diagnostyczna	388
30.2.	Zakażenia narządów płciowych	388
	<i>Emilia Gąsiorowska, Natalia Łyżcka</i>	
30.2.1.	Zakażenia grzybicze pochwy i sromu	388
30.2.2.	Bakteryjny niezręty pochwy	389
30.2.3.	Zakażenia wywołane przez chlamydie	389
30.2.4.	Rzęsistkowica	390
30.2.5.	Rzeżączka	390
30.2.6.	Opryszczka narządów płciowych	390
30.2.7.	Torbiel i zapalenie gruczołu przedstonkowego większego	391
30.2.8.	Zapalenie błony śluzowej macicy	391
30.2.9.	Ostre i przewlekłe zapalenie przydatków	391
30.3.	Endometrioza	392
	<i>Witold Kędzia</i>	
30.4.	Ciąża ektopowa	394
	<i>Ewa Nowak-Markwitz</i>	
30.5.	Nowotwory niezłośliwe żeńskich narządów płciowych	396
	<i>Witold Kędzia, Natalia Łyżcka, Ewa Nowak-Markwitz, Marek Spaczyński</i>	
30.5.1.	Mięśniaki macicy	396
30.5.2.	Niezłośliwe nowotwory jajnika	397
30.6.	Nowotwory złośliwe żeńskich narządów płciowych	398
	<i>Witold Kędzia, Ewa Nowak-Markwitz, Marek Spaczyński</i>	
30.6.1.	Rak szyjki macicy	398
30.6.2.	Nowotwory trzonu macicy	399
30.6.2.1.	Rak błony śluzowej trzonu macicy	399
30.6.2.2.	Nowotwory mezenchymalne trzonu macicy – mięsaki	400
30.6.3.	Rak sromu	400
30.6.4.	Rak pochwy	401
30.6.5.	Rozrosty i nowotwory trofoblastu	401
30.6.5.1.	Rak kosmówki	401
30.6.6.	Nowotwory złośliwe jajnika	401
30.6.6.1.	Złośliwe nowotwory nabłonkowe jajnika	402
30.6.6.2.	Nowotwory germinalne jajnika	403
30.6.6.3.	Inne postaci nowotworów jajnika	404

	Neurochirurgia	409
	<i>red. Tomasz Trojanowski</i>	
31.1.	Podstawowe zagadnienia w neurochirurgii.....	409
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.1.1.	Wprowadzenie.....	409
31.1.2.	Ogólne zasady diagnostyki i leczenia w neurochirurgii.....	410
31.1.2.1.	Patofizjologia.....	410
31.1.2.2.	Diagnostyka.....	411
31.1.2.2.1.	Badanie kliniczne.....	411
31.1.2.2.2.	Badania obrazowe.....	412
31.1.2.2.3.	Badania czynnościowe.....	412
31.1.2.2.4.	Neuronawigacja i obrazowanie śródoperacyjne.....	412
31.1.2.3.	Technika operacyjna.....	413
31.1.3.	Powikłania w neurochirurgii.....	414
31.2.	Wady wrodzone i zaburzenia rozwojowe.....	415
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.2.1.	Wprowadzenie.....	415
31.2.2.	Wady z niedomknięcia cewy nerwowej.....	415
31.2.2.1.	Przepukliny mózgowe.....	415
31.2.2.2.	Rozszczepy kręgosłupa.....	416
31.2.3.	Kraniosynostoza.....	417
31.2.4.	Zespół Arnolda i Chiariego.....	418
31.2.5.	Zespół Dandy'ego i Walkera.....	418
31.3.	Zakażenia mózgowo-czaszkowe.....	418
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.3.1.	Ropień mózgu.....	418
31.3.2.	Zapalenie kości czaszki.....	420
31.3.3.	Ropniak podtwardówkowy.....	420
31.4.	Nowotwory układu nerwowego.....	421
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.4.1.	Glejopochodne nowotwory mózgu – gwiaździaki.....	422
31.4.2.	Wyściółczaki i skąpodrzewiaki.....	425
31.4.3.	Oponiaki.....	425
31.4.4.	Przerzuty.....	426
31.4.5.	Pierwotne chłoniaki mózgu.....	428
31.5.	Choroby naczyniowe mózgu.....	429
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.5.1.	Krwawienie podpajęczynówkowe.....	429
31.5.1.1.	Tętniaki wewnątrzczaszkowe.....	429
31.5.1.2.	Naczyniaki mózgu.....	433
31.5.1.2.1.	Naczyniaki tętniczo-żylny.....	434
31.5.1.2.2.	Naczyniaki jamiste.....	436
31.5.1.2.3.	Naczyniaki żylny.....	437
31.5.1.2.4.	Naczyniaki włóscinkowe.....	438
31.6.	Chirurgia przysadki mózgowej.....	438
	<i>Tomasz Trojanowski</i>	
31.6.1.	Anatomia i fizjologia przysadki mózgowej.....	438
31.6.2.	Nowotwory przysadki.....	439
31.6.2.1.	Guczolak i rak.....	440

	Ostre choroby jamy brzusznej	449
	<i>red. Antoni M. Szczepanik</i>	
32.1.	Wprowadzenie.....	449
	<i>Antoni M. Szczepanik</i>	
32.2.	Patofizjologia bólu brzucha.....	449
	<i>Antoni M. Szczepanik</i>	
32.2.1.	Przyczyny ostrego bólu brzucha.....	450

32.3.	Diagnostyka.....	451
	<i>Antoni M. Szczepanik</i>	
32.3.1.	Wstępna ocena chorych z podejrzeniem „ostrego brzucha”.....	451
32.3.2.	Ocena kliniczna.....	451
32.3.2.1.	Wywiad.....	451
32.3.2.1.1.	Ból.....	451
32.3.2.1.2.	Nudności i wymioty.....	451
32.3.2.1.3.	Zatrzymanie gazów i stolca.....	451
32.3.2.1.4.	Biegunka.....	451
32.3.2.1.5.	Gorączka.....	452
32.3.2.1.6.	Inne objawy.....	452
32.3.2.1.7.	Inne ważne elementy wywiadu.....	452
32.3.2.2.	Badanie przedmiotowe.....	452
32.3.2.2.1.	Oglądanie.....	452
32.3.2.2.2.	Osluchiwanie.....	452
32.3.2.2.3.	Opukiwanie.....	452
32.3.2.2.4.	Badanie palpacyjne.....	453
32.3.2.2.5.	Badanie przez odbyt i badanie przez pochwę.....	453
32.3.3.	Typowe zespoły objawów.....	453
32.3.3.1.	Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego.....	453
32.3.3.2.	Naciek okołowystkowy.....	453
32.3.3.3.	Niedrożność mechaniczna.....	453
32.3.3.4.	Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	453
32.3.3.5.	Perforacja wrzodu żołądka lub dwunastnicy.....	453
32.3.3.6.	Zapalenie uchyłków jelita grubego.....	453
32.3.3.7.	Rozlane zapalenie otrzewnej.....	454
32.3.3.8.	Ostre zapalenie trzustki.....	454
32.3.3.9.	Ostre niedokrwienie jelit.....	454
32.3.3.10.	Pęknięty tętniak aorty brzusznej.....	454
32.3.3.11.	Ciąża pozamaciczna.....	454
32.3.4.	Dodatkowe badania diagnostyczne.....	454
32.3.5.	Badania obrazowe.....	454
32.3.6.	Powtórna ocena kliniczna.....	455
32.3.7.	Laparoskopia diagnostyczna.....	455
32.4.	Zapalenie otrzewnej.....	455
	<i>Antoni M. Szczepanik</i>	
32.5.	Przyczyny wtórnego zapalenia otrzewnej.....	458
	<i>Antoni M. Szczepanik</i>	
32.5.1.	Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego.....	458
32.5.2.	Przedziurawienie wrzodu trawiennego.....	460
32.5.3.	Perforacja innych odcinków przewodu pokarmowego.....	462
32.5.4.	Zapalenie uchyłku Meckla.....	462
32.5.5.	Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	462
32.5.6.	Ostre zapalenie trzustki.....	463
32.5.7.	Zapalenie i perforacja uchyłków jelita grubego.....	463
32.5.8.	Niedrożność przewodu pokarmowego.....	464
32.5.8.1.	Niedrożność mechaniczna.....	464
32.5.8.2.	Niedrożność mechaniczna jelita cienkiego.....	465
32.5.8.3.	Niedrożność mechaniczna jelita grubego.....	468
32.5.8.3.1.	Rak jelita grubego.....	468
32.5.8.3.2.	Inne nowotwory powodujące niedrożność jelita grubego.....	470
32.5.8.3.3.	Niedrożność z przyczyn zapalnych.....	470
32.5.8.3.4.	Skრęt jelita grubego.....	470
32.5.8.3.5.	Inne przyczyny niedrożności jelita grubego.....	471
32.5.8.3.6.	Zespół Ogilwiego.....	471

32.6.	Krwawienie do przewodu pokarmowego 471 <i>Mirosław Szura</i>	33.3.1.7.	Zachłyśnięcie i objawy ze strony układu oddechowego... 493
32.6.1.	Krwawienie do górnego odcinka przewodu pokarmowego..... 472	33.3.1.8.	Krwawienie i niedokrwiłość..... 494
32.6.2.	Krwawienie z żyłaków przełyku 477	33.3.1.9.	Odbijanie 494
32.6.3.	Krwawienie do dolnego odcinka przewodu pokarmowego..... 477	33.3.1.10.	Czkawka 494
32.6.4.	Krwawienie do przewodu pokarmowego o nieznanym etiologii 480	33.3.1.11.	Cuchnący oddech..... 494
		33.3.1.12.	Objawy ze strony układu krążenia 494
		33.3.1.13.	Objawy stomatologiczne 494
		33.3.1.14.	Dyspepsja 494
		33.3.2.	Badania obrazowe przełyku..... 494
		33.3.2.1.	Radiogram przeglądowy klatki piersiowej 494
		33.3.2.2.	Badanie z podaniem środka cieniującego..... 495
		33.3.2.3.	Tomografia komputerowa 495
		33.3.2.4.	Obrazowanie rezonansu magnetycznego 496
		33.3.2.5.	Pozytonowa tomografia emisyjna..... 496
		33.3.3.	Badania endoskopowe..... 497
		33.3.3.1.	Ezofagofiberoskopia 497
		33.3.3.2.	Ultrasonografia endoskopowa..... 498
		33.3.3.3.	Chromoendoskopia..... 499
		33.3.4.	Badania czynnościowe przełyku 499
		33.3.4.1.	Manometria przełykowa 499
		33.3.4.2.	Badanie radioizotopowe 500
		33.3.4.3.	Monitorowanie pH przełyku 501
		33.3.4.4.	Pomiar impedancji w przełyku 502
		33.3.4.5.	Spektrofotometryczne 24-godzinne monitorowanie stężenia bilirubiny w przełyku..... 503
		33.3.5.	Testy prowokacyjne 503
		33.4.	Choroba refluksowa przełyku 504 <i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>
		33.5.	Zaburzenia motoryki przełyku..... 521 <i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>
		33.5.1.	Podział 521
		33.5.2.	Achalazja 522
		33.5.3.	Rozlany kurcz przełyku..... 527
		33.5.4.	Nasilona achalazja..... 529
		33.5.5.	Nadmierne (bolesne) skurcze przełyku 530
		33.5.6.	Nadkurczliwość dolnego zwieracza przełyku..... 530
		33.5.7.	Nieswoiste zaburzenia motoryki przełyku/nieefektywna motoryka przełyku 531
		33.5.8.	Zaburzenia czynności górnego zwieracza przełyku 531
		33.5.8.1.	Nieprawidłowe ciśnienie spoczynkowe..... 532
		33.5.8.2.	Nieprawidłowa relaksacja 532
		33.5.9.	Manifestacja przełykowa chorób układowych i tkanki łącznej 532
		33.5.10.	Choroba Chagasa 533
		33.5.11.	Zespół Plummera i Vinsona..... 533
		33.5.12.	Przełyk starczy 534
		33.6.	Nowotwory przełyku 534 <i>Janusz Wójcik, Tomasz Grodzki, Andrzej Białek, Violetta Sulżyc-Bielicka, Dariusz Bieliński, Michał Falco, Bartłomiej Masojć, Mirosław Kozłowski, Krzysztof Kaseja, Bartosz Kubisa, Jarosław Pieróg, Małgorzata Wojtyś, Norbert Wójcik</i>
		33.6.1.	Nowotwory niezłośliwe przełyku 534
		33.6.1.1.	Diagnostyka i leczenie 535
		33.6.2.	Nowotwory złośliwe przełyku i połączenia przełykowo-żołądkowego 535
		33.6.2.1.	Etiopatogeneza..... 535
		33.6.2.2.	Epidemiologia..... 536
32.6.	Krwawienie do przewodu pokarmowego 471 <i>Mirosław Szura</i>		
32.6.1.	Krwawienie do górnego odcinka przewodu pokarmowego..... 472		
32.6.2.	Krwawienie z żyłaków przełyku 477		
32.6.3.	Krwawienie do dolnego odcinka przewodu pokarmowego..... 477		
32.6.4.	Krwawienie do przewodu pokarmowego o nieznanym etiologii 480		
33	Chirurgia przełyku..... 483 <i>red. Grzegorz Wallner</i>		
33.1.	Anatomia chirurgiczna przełyku 484 <i>Ryszard Maciejewski, Andrzej Dąbrowski</i>		
33.1.1.	Budowa anatomiczna i stosunki topograficzne..... 484		
33.1.1.1.	Warstwy ściany przełyku 484		
33.1.1.1.1.	Błona śluzowa 484		
33.1.1.1.2.	Utkanie podśluzowe 484		
33.1.1.1.3.	Błona mięśniowa 484		
33.1.1.1.4.	Błona zewnętrzna 484		
33.1.1.2.	Odcinki przełyku 484		
33.1.1.2.1.	Odcinek szyjny 485		
33.1.1.2.2.	Odcinek piersiowy 485		
33.1.1.2.3.	Odcinek brzuszny..... 486		
33.1.2.	Unaczynienie tętnicze przełyku..... 486		
33.1.3.	Naczynia i węzły chłonne przełyku 486		
33.2.	Czynność przełyku 488 <i>Andrzej Dąbrowski, Janusz Laskiewicz¹, Piotr J. Thor¹, Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>		
33.2.1.	Regulacja neurohormonalna motoryki przełyku 488 <i>Janusz Laskiewicz¹, Piotr J. Thor¹, Andrzej Dąbrowski</i>		
33.2.1.1.	Strefa receptorowa 488		
33.2.1.2.	Droga odśrodkowa 488		
33.2.1.3.	Efektory 489		
33.2.1.3.1.	Górny zwieracz przełyku 489		
33.2.1.3.2.	Trzon przełyku 489		
33.2.1.3.3.	Dolny zwieracz przełyku 489		
33.2.2.	Fizjologiczne mechanizmy obronne przełyku 490 <i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>		
33.2.2.1.	Anatomiczna bariera antyrefluksowa 490		
33.2.2.1.1.	Dolny zwieracz przełyku 491		
33.2.2.1.2.	Brzuszny odcinek przełyku..... 491		
33.2.2.1.3.	Kąt Hisa 491		
33.2.2.1.4.	Rozwój przełykowy przepony 491		
33.2.2.1.5.	Więzadło przeponowo-przełykowe..... 491		
33.2.2.2.	Klirens przełykowy..... 491		
33.2.2.3.	Oporność tkankowa błony śluzowej przełyku 492		
33.3.	Diagnostyka chorób przełyku 492 <i>Witold Zgodziński, Andrzej Dąbrowski, Grzegorz Wallner</i>		
33.3.1.	Objawy kliniczne..... 492		
33.3.1.1.	Trudności w połykaniu..... 492		
33.3.1.2.	Ból w klatce piersiowej pochodzenia przełykowego 493		
33.3.1.3.	Bolesne połykanie 493		
33.3.1.4.	Zgaga..... 493		
33.3.1.5.	Zwracanie pokarmów 493		
33.3.1.6.	Nudności i wymioty 493		

33.6.2.3.	Objawy	536	33.8.4.2.1.	Ogólne zasady leczenia	560
33.6.2.4.	Rozpoznanie	536	<i>Grzegorz Wallner</i>		
33.6.2.4.1.	Diagnostyka endoskopowa wczesnych postaci raka przełyku	536	33.8.4.2.2.	Perforacja szyjnego odcinka przełyku	561
33.6.2.4.2.	Diagnostyka obrazowa	536	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		
33.6.2.4.3.	Diagnostyka uzupełniająca	537	33.8.4.2.3.	Perforacja piersiowego odcinka przełyku	561
33.6.2.5.	Ocena zaawansowania	538	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		
33.6.2.6.	Genetyka	538	33.8.4.2.4.	Perforacja brzuszno-żołądkowego odcinka przełyku	562
33.6.2.7.	Rokowanie	541	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		
33.6.2.8.	Leczenie	541	33.8.4.2.5.	Zespół Boerhaavego	562
33.6.2.8.1.	Leczenie rzadkich postaci nowotworów złośliwych przełyku	541	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		
33.6.2.8.2.	Leczenie endoskopowe	541	33.8.5.	Ciało obce w przełyku	562
33.6.2.9.	Możliwości leczenia operacyjnego w zależności od umiejscowienia guza	542	<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>		
33.6.2.9.1.	Rak szyjnego odcinka przełyku	542	33.9.	Resekcje i operacje rekonstrukcyjne przełyku	563
33.6.2.9.2.	Rak piersiowego odcinka przełyku	542	<i>Jarosław Kuźdzał</i>		
33.6.2.9.3.	Rak brzuszno-żołądkowego przełyku i złącza przełykowo-żołądkowego	543	33.9.1.	Wstęp	563
33.6.2.10.	Zakres limfadenektomii	543	33.9.2.	Badania przedoperacyjne i przygotowanie do operacji	564
33.6.2.11.	Postępowanie po operacji	544	33.9.3.	Ogólne zasady wycięcia i rekonstrukcji przełyku	564
33.6.2.12.	Powikłania i śmiertelność	545	33.9.4.	Najczęstsze sposoby resekcji przełyku	568
33.6.2.13.	Chemioterapii	545	33.9.4.1.	Resekcja przełyku sposobem Ivora Lewisa	568
33.6.2.14.	Radioterapia	545	33.9.4.2.	Resekcja przełyku sposobem McKeowna/Akiyamy	570
33.6.2.15.	Chemioterapia	545	33.9.4.3.	Resekcja przełyku z dostępu przez torakolaparotomię lewostronną	572
33.6.2.16.	Endoprotezy przełykowe	546	33.9.4.4.	Resekcja przełyku przezroczorowa	572
33.6.2.17.	Inne zabiegi paliatywne	546	33.9.4.5.	Resekcja przełyku minimalnie inwazyjna	573
33.6.2.18.	Kontrola po leczeniu	547	33.9.5.	Substytuty przełyku	573
33.7.	Przepukliny przeponowe	547	33.9.5.1.	Rekonstrukcja z użyciem tuby żołądkowej	573
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>			33.9.5.2.	Rekonstrukcja z użyciem uszypułowanego segmentu jelita grubego	573
33.7.1.	Przepukliny rozworu przełykowego	547	33.9.5.3.	Rekonstrukcja z użyciem segmentu jelita cienkiego	574
33.7.1.1.	Występowanie	547			
33.7.1.2.	Klasyfikacja	547			
33.7.1.3.	Etiologia i patogenezę	547			
33.7.1.4.	Przepuklina wślizgowa	547			
33.7.1.5.	Przepuklina okołoprzełykowa	551			
33.7.1.6.	Inne przepukliny rozworu przełykowego	552			
33.7.2.	Inne przepukliny przeponowe	553			
33.8.	Inne choroby przełyku	553			
<i>Jarosław Kuźdzał, Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>					
33.8.1.	Zespół Mallory'ego i Weissa	553			
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>					
33.8.2.	Pierścienie i błony przełyku	553			
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>					
33.8.2.1.	Dolny pierścień przełykowy	553			
33.8.2.2.	Błony przełyku	554			
33.8.3.	Uchylki przełyku	555			
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>					
33.8.3.1.	Uchylek gardłowo-przełykowy	555			
33.8.3.2.	Uchylki nadprzeponowe	557			
33.8.3.3.	Uchylki jatrogenne	558			
33.8.4.	Urazowe uszkodzenia przełyku	558			
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński, Jarosław Kuźdzał</i>					
33.8.4.1.	Oparzenia chemiczne	558			
<i>Grzegorz Wallner, Witold Zgodziński</i>					
33.8.4.2.	Jatrogenne urazy przełyku	560			
<i>Jarosław Kuźdzał, Grzegorz Wallner</i>					

34

Chirurgia żołądka i dwunastnicy

red. Mariusz Frączek

34.1.	Budowa oraz czynność żołądka i dwunastnicy	577
<i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk</i>		
34.1.1.	Anatomia żołądka i dwunastnicy	578
34.1.1.1.	Anatomia żołądka	578
34.1.1.2.	Anatomia dwunastnicy	578
34.1.2.	Unaczynienie, układ chłonny i unerwienie żołądka	579
34.1.2.1.	Unaczynienie tętnicze i żyłne	579
34.1.2.2.	Układ chłonny	579
34.1.3.	Unerwienie żołądka	579
34.1.4.	Budowa histologiczna i funkcja wydzielnicza żołądka	579
34.1.4.1.	Wydzielanie kwasu żołądkowego	581
34.1.4.2.	Wydzielanie pepsyny	582
34.1.4.3.	Wydzielanie śluzu	582
34.1.4.4.	Czynniki ochraniające błonę śluzową	582
34.2.	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	582
<i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk, Witold Bartnik†</i>		
34.2.1.	Powikłania choroby wrzodowej	588
34.2.1.1.	Przedziurawienie	588
34.2.1.2.	Krwawienie z wrzodu trawiennego	588
34.3.	Zwężenie odźwiernika	588
<i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk</i>		
34.4.	Zespół Zollingera i Ellisona	589
34.5.	Wrzód stresowy	589
<i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk</i>		

XIII

34.6.	Rak żołądka 590 <i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk</i>	36.2.2.	Motoryka okrężnicy 635
34.7.	Chłoniaki żołądka 606 <i>Mariusz Frączek, Marek Krawczyk</i>	36.3.	Diagnostyka chorób jelita grubego 636 <i>Roman M. Herman, Marcin Nowak, Michał Nowakowski, Michał Romaniszyn, Jerzy Sałówka, Piotr Wałęga</i>
34.8.	Nowotwory podścieliskowe przewodu pokarmowego 607 <i>Maciej Matlok</i>	36.3.1.	Badanie kliniczne 636 <i>Roman M. Herman, Jerzy Sałówka, Michał Nowakowski</i>
34.9.	Nowotwory endokrynne żołądka 610	36.3.1.1.	Wywiad 636
35	Chirurgia jelita cienkiego 613 <i>red. Michał Pędziwiatr</i>	36.3.1.2.	Badanie przedmiotowe 636
35.1.	Anatomia chirurgiczna 613 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.1.3.	Test na obecność krwi utajonej w kale 637
35.1.1.	Budowa histologiczna 613	36.3.2.	Badania obrazowe 638 <i>Roman M. Herman, Michał Nowakowski, Michał Romaniszyn, Piotr Wałęga, Jerzy Sałówka, Marcin Nowak</i>
35.1.1.1.	Krezka jelita cienkiego 614	36.3.2.1.	Badania endoskopowe 638
35.1.2.	Unaczynienie jelita cienkiego 614	36.3.2.1.1.	Anoskopia 638
35.1.3.	Układ chłonny 614	36.3.2.1.2.	Rektoskopia 638
35.1.4.	Unerwienie 614	36.3.2.1.3.	Fiberosigmoidoskopia 639
35.1.5.	Różnice w budowie jelita czczego i jelita krętego 614	36.3.2.1.4.	Kolonoskopia 639
35.2.	Fizjologia jelita cienkiego 614 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.2.2.	Badania radiologiczne 640
35.2.1.	Czynność wydzielnicza jelita czczego i krętego 614	36.3.2.2.1.	Przeglądowy radiogram jamy brzusznej 640
35.2.1.1.	Czynność zewnątrzwydzielnicza 614	36.3.2.2.2.	Doodbytniczy wlew kontrastowy 640
35.2.1.2.	Czynność wewnątrzwydzielnicza 615	36.3.2.2.3.	Tomografia komputerowa 641
35.2.2.	Czynność motoryczna 615	36.3.2.3.	Ultrasonografia 641
35.2.3.	Wchłanianie w jelicie cienkim 615	36.3.2.3.1.	Badanie ultrasonograficzne przez powłoki jamy brzusznej 641
35.2.3.1.	Wchłanianie wody i elektrolitów 615	36.3.2.3.2.	Endoskopowa ultrasonografia przezodbytowa i przezodbytnicza 642
35.2.3.2.	Wchłanianie cukrów 615	36.3.2.3.3.	Ultrasonografia przekroczoza 642
35.2.3.3.	Wchłanianie białek 615	36.3.2.4.	Obrazowanie rezonansu magnetycznego 643
35.2.3.4.	Wchłanianie tłuszczów 615	36.3.2.5.	Kolonoskopia wirtualna 643
35.2.3.5.	Wchłanianie witamin 616	36.3.2.6.	Pozytonowa tomografia emisyjna 644
35.3.	Uchyłki jelita cienkiego 616 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.3.	Badania czynnościowe dolnego odcinka przewodu pokarmowego 644 <i>Roman M. Herman, Michał Romaniszyn, Michał Nowakowski, Piotr Wałęga, Jerzy Sałówka</i>
35.3.1.	Uchyłek Meckla 616	36.3.3.1.	Manometria odbytowo-odbytnicza 644
35.3.1.1.	Zapalenie uchyłku Meckla 617	36.3.3.2.	Elektromiografia zwieracza zewnętrznego odbytu 645
35.3.2.	Inne uchyłki jelita cienkiego 617	36.3.3.3.	Inne badania czynnościowe 645
35.4.	Zespół ślepej pętli jelitowej 618 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.3.4.	Radiologiczne badania czynnościowe 645
35.5.	Choroba Crohna jelita cienkiego 618 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.3.4.1.	Defekografia (proktografia dynamiczna) 645
35.6.	Nowotwory jelita cienkiego 623 <i>Michał Pędziwiatr, Mateusz Rubinkiewicz, Mateusz Wierdak</i>	36.3.3.4.2.	Ocena czasu pasażu treści w jelicie grubym 646
35.6.1.	Nowotwory niezłośliwe 623	36.4.	Niezłośliwe nowotwory jelita grubego 647 <i>Jacek Sobocki</i>
35.6.2.	Nowotwory złośliwe 624	36.4.1.	Polipy jelita grubego 647
35.6.2.1.	Chłoniaki jelita cienkiego 625	36.4.2.	Gruzołaki płaskie 650
35.6.2.2.	Leczenie nowotworów złośliwych jelita cienkiego 625	36.4.3.	Rak w polipie. Wczesny rak jelita grubego 651
35.6.2.3.	Rokowanie 626	36.4.4.	Niezłośliwe nowotwory niegruczołkowe jelita grubego 652
36	Chirurgia jelita grubego 629 <i>red. Roman M. Herman, Jakub Kenig</i>	36.5.	Rak gruczołowy jelita grubego 653 <i>Jakub Kenig, Piotr Wałęga, Roman M. Herman, Andrzej Komorowski</i>
36.1.	Anatomia jelita grubego 629 <i>Roman M. Herman, Piotr Wałęga, Tomasz Cegielný, Michał Nowakowski</i>	36.5.1.	Definicje 653
36.2.	Fizjologia jelita grubego 634 <i>Roman M. Herman, Michał Nowakowski, Jerzy Sałówka, Piotr Wałęga</i>	36.5.1.	Epidemiologia 653
36.2.1.	Mechanizm trzymania stolca i defekacji 634	36.5.2.	Etiologia i patogenez 653
		36.5.2.1.	Modele karcynogenezy w przypadku raka jelita grubego 654
		36.5.3.	Obraz kliniczny raka jelita grubego 655
		36.5.4.	Diagnostyka 655
		36.5.4.1.	Nieprawidłowości w badaniach laboratoryjnych 655

39.4.3.2.	Ultrasonografia endoskopowa.....	815	39.9.2.	Rak pozawątrobowych dróg żółciowych.....	849
39.4.3.3.	Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna.....	815	39.9.2.1.	Inne nowotwory dróg żółciowych.....	855
39.4.3.4.	Rezonans magnetyczny i cholangiopankreatografia rezonansu magnetycznego.....	816	39.9.3.	Rak pęcherzyka żółciowego.....	855
39.4.3.5.	Przeżytkowa cholangiografia przezwątrobową.....	817	39.9.4.	Zmiany nowotworopodobne pęcherzyka żółciowego.....	860
39.4.3.6.	Tomografia komputerowa.....	817			
39.4.3.7.	Pozytonowa tomografia emisyjna.....	817	40	Chirurgia trzustki.....	865
39.4.3.8.	Cholangioscintygrafia dynamiczna.....	817		<i>red. Paweł Lampe</i>	
39.4.3.9.	Tradycyjne metody diagnostyczne.....	817	40.1.	Anatomia chirurgiczna trzustki.....	865
39.4.4.	Laparoskopia diagnostyczna i zwiadowcza.....	817		<i>Katarzyna Kuśnierz, Zbigniew Gruszka</i>	
39.4.5.	Połączenie endoskopowej przebadawkowej biopsji błony śluzowej dróg żółciowych z USG wewnątrzprzewodową w diagnostyce zmian nowotworowych i ustaleniu przyczyn zwężenia dróg żółciowych.....	817	40.1.1.	Budowa ogólna i stosunki topograficzne.....	865
39.4.6.	Cholangioskopia.....	818	40.1.2.	Budowa wewnętrzna.....	866
39.4.7.	Markery nowotworowe.....	818	40.1.3.	Unaczynienie.....	869
39.5.	Kamica żółciowa.....	818	40.1.3.1.	Tętnice.....	869
	<i>Ireneusz Kozicki</i>		40.1.3.2.	Żyły.....	869
39.5.1.	Kamica pęcherzyka żółciowego.....	818	40.1.4.	Unerwienie.....	870
39.5.2.	Szczególni chorzy z kamica pęcherzyka żółciowego.....	824	40.1.5.	Układ chłonny.....	870
39.5.2.1.	Kobiety w ciąży.....	824	40.1.6.	Istotne pojęcia.....	871
39.5.2.2.	Osoby w podeszłym wieku.....	825	40.2.	Fizjologia trzustki.....	872
39.5.3.	Powikłania zapalenia pęcherzyka żółciowego.....	825		<i>Katarzyna Kuśnierz, Paweł Lampe</i>	
39.5.3.1.	Powikłania ostrego zapalenia pęcherzyka żółciowego.....	825	40.2.1.	Czynność zewnątrzwydzielnicza trzustki.....	873
39.5.3.1.1.	Ropniak pęcherzyka żółciowego.....	825	40.2.1.1.	Regulacja wydzielania trzustkowego.....	873
39.5.3.1.2.	Przedziurawienie ściany pęcherzyka żółciowego.....	825	40.2.1.2.	Sok trzustkowy.....	873
39.5.3.1.3.	Gazowe zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	826	40.2.2.	Czynność wewnątrzwydzielnicza trzustki.....	874
39.5.3.2.	Powikłania przewlekłego zapalenia pęcherzyka żółciowego.....	826	40.3.	Ostre zapalenie trzustki.....	874
39.5.3.2.1.	Zespół Mirizziego.....	826		<i>Andrzej Grabarczyk, Łukasz Krzych, Katarzyna Kuśnierz, Paweł Lampe, Joanna Piłch-Kowalczyk</i>	
39.5.3.2.2.	Zapalenie pęcherzyka żółciowego typu <i>xanthogranulomatosis</i>	826	40.4.	Przewlekłe zapalenie trzustki.....	891
39.5.3.2.3.	„Marskość” pęcherzyka żółciowego.....	827		<i>Marek Olakowski, Andrzej Wojtyczka, Jan Kabat</i>	
39.5.3.2.4.	Przetoki żółciowe.....	827	40.5.	Torbiele trzustki.....	909
39.5.4.	Kamica żółciowa przewodowa.....	828		<i>Ewa Grudzińska, Katarzyna Kuśnierz, Paweł Lampe, Sławomir Mrowiec</i>	
39.6.	Żółtaczkę mechaniczną.....	831	40.5.1.	Torbiele nienowotworowe trzustki.....	909
	<i>Ireneusz Kozicki</i>			<i>Sławomir Mrowiec, Katarzyna Kuśnierz, Ewa Grudzińska, Paweł Lampe</i>	
39.7.	Nienowotworowe zwężenia oraz uszkodzenia dróg żółciowych.....	832	40.5.2.	Torbiele nowotworowe trzustki.....	915
	<i>Ireneusz Kozicki</i>			<i>Katarzyna Kuśnierz, Ewa Grudzińska, Sławomir Mrowiec</i>	
39.7.1.	Uszkodzenia dróg żółciowych.....	832	40.5.2.1.	Surowicze nowotwory torbielowate.....	916
39.8.	Inne choroby dróg żółciowych.....	839	40.5.2.2.	Śluzowe nowotwory torbielowate.....	917
	<i>Ireneusz Kozicki, Krzysztof Bielecki</i>		40.5.2.3.	Wewnątrzprzewodowe brodawkowate nowotwory śluzowe trzustki.....	917
39.8.1.	Zapalenie dróg żółciowych.....	839	40.5.2.4.	Lity guz pseudobrodawkowaty trzustki.....	920
	<i>Ireneusz Kozicki</i>		40.6.	Rak trzustki.....	920
39.8.2.	Polipy pęcherzyka żółciowego.....	841		<i>Marek Olakowski</i>	
	<i>Ireneusz Kozicki</i>		40.7.	Neuroendokryne nowotwory trzustki.....	945
39.8.3.	Ostre i przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego bez kamicy.....	842			
	<i>Ireneusz Kozicki</i>		41	Chirurgiczne leczenie otyłości.....	953
39.8.4.	Torbiele dróg żółciowych.....	843		<i>red. Mariusz Wyleżół, Maciej Matłok</i>	
	<i>Ireneusz Kozicki</i>		41.1.	Wprowadzenie.....	953
39.8.5.	Pierwotne zwężające zapalenie dróg żółciowych.....	844		<i>Mariusz Wyleżół</i>	
	<i>Krzysztof Bielecki</i>		41.2.	Choroba otyłościowa.....	953
39.9.	Nowotwory dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego.....	848		<i>Mariusz Wyleżół</i>	
	<i>Krzysztof Bielecki</i>		41.3.	Leczenie chorych na otyłość.....	958
39.9.1.	Wprowadzenie.....	848		<i>Michał Janik, Tomasz Lewandowski, Maciej Matłok, Almantas Maleckas, Maciej Michalik, Piotr Myśliwiec, Krzysztof Paśnik, Michał Spychalski, Mariusz Wyleżół</i>	
			41.3.1.	Leczenie zachowawcze.....	958
				<i>Mariusz Wyleżół</i>	

41.3.2.	Leczenie metodami endoskopowymi 959 <i>Maciej Matłok, Michał Spychalski</i>	42.2.1.	Zmiany anatomiczne u chorych ze splenomegalią 982
41.3.2.1.	Balon żołądkowy wprowadzany endoskopowo 959 <i>Maciej Matłok</i>	42.2.2.	Budowa mikroskopowa śledziony 983
41.3.2.2.	Balon żołądkowy polykany przez chorego 960 <i>Maciej Matłok</i>	42.2.3.	Śledziony dodatkowe 983
41.3.2.3.	Rękaw dwunastniczo-jelitowy wprowadzany endoskopowo 960 <i>Maciej Matłok</i>	42.3.	Wskazania do splenektomii w przebiegu chorób hematologicznych 984 <i>Andrzej Szczepanik, Romuald Scharf, Jan Marek Ziemiński</i>
41.3.2.4.	Endoskopowa plikacja ściany żołądka 961 <i>Michał Spychalski</i>	42.3.1.	Pierwotna małopłytkowość immunologiczna 984
41.3.3.	Leczenie chirurgiczne 962 <i>Michał Janik, Tomasz Lewandowski, Almantas Maleckas, Maciej Matłok, Maciej Michalik, Piotr Myśliwiec, Krzysztof Paśnik, Mariusz Wyleżół</i>	42.3.1.1.	Małopłytkowość w przebiegu zakażenia HIV 986
41.3.3.1.	Technika wykonania operacji bariatrycznych 964 <i>Michał Janik, Tomasz Lewandowski, Maciej Matłok, Maciej Michalik, Piotr Myśliwiec, Krzysztof Paśnik, Mariusz Wyleżół</i>	42.3.2.	Niedokrwistość sferocytowa wrodzona 986
41.3.3.2.	Rodzaje operacji bariatrycznych 966 <i>Michał Janik, Tomasz Lewandowski, Almantas Maleckas, Maciej Matłok, Maciej Michalik, Piotr Myśliwiec, Krzysztof Paśnik, Mariusz Wyleżół</i>	42.3.3.	Niedokrwistość sierpowatokrwinkowa 986
41.3.3.2.1.	Rękawowa resekcja żołądka (SG) 967 <i>Maciej Michalik, Maciej Matłok, Mariusz Wyleżół</i>	42.3.4.	Talasemia 987
41.3.3.2.2.	Wyłączenie żołądkowe (RYGB) 968 <i>Michał Janik, Maciej Matłok, Almantas Maleckas, Krzysztof Paśnik, Mariusz Wyleżół</i>	42.3.5.	Niedokrwistość hemolityczna autoimmunologiczna 987
41.3.3.2.3.	Wyłączenie żołądkowe z zespoleniem pętlowym (MGB) 969 <i>Tomasz Lewandowski</i>	42.3.6.	Pierwotne włóknienie szpiku 988
41.3.3.2.4.	Laparoskopowe wszczepienie regulowanej opaski żołądkowej (LAGB) 970 <i>Mariusz Wyleżół</i>	42.3.7.	Chłoniaki niezłazińczone, białaczki, ziarnica złośliwa 988
41.3.3.2.5.	Wyłączenie żółciowo-trzustkowe sposobem Scopinaro (BPD) 971 <i>Maciej Matłok, Michał Janik, Mariusz Wyleżół</i>	42.4.	Wskazania do splenektomii w przebiegu innych chorób 989 <i>Andrzej Szczepanik, Jan Marek Ziemiński, Konrad Pielaciński, Radosław Biłski, Alfred J. Meissner</i>
41.3.3.2.6.	Wyłączenie żółciowo-trzustkowe z ominięciem dwunastnicy (BPD/DS) 972 <i>Maciej Matłok</i>	42.4.1.	Hipersplenizm 989
41.3.3.2.7.	Laparoskopowa plikacja żołądka (LGCP) 972 <i>Almantas Maleckas, Maciej Matłok</i>	42.4.2.	Nadciśnienie wrotne 989
41.3.3.2.8.	Pętłowe wyłączenie dwunastniczo-krętnicze z resekcją rękawową żołądka (SADI-S) 972 <i>Piotr Myśliwiec</i>	42.4.3.	Nowotwory śledziony 989
41.3.3.2.9.	Pionowa opaskowa plastyka żołądka (VBG) 973 <i>Mariusz Wyleżół</i>	42.4.4.	Torbiele prawdziwe i rzekome śledziony 990
41.3.3.3.	Najczęstsze powikłania po operacjach bariatrycznych 973 <i>Maciej Matłok</i>	42.4.5.	Torbiel bąblowcowa 990
41.3.3.4.	Ponowne operacje bariatryczne 976 <i>Michał Janik, Krzysztof Paśnik</i>	42.4.6.	Zawał śledziony 991
41.3.3.5.	Opieka po operacji bariatrycznej 978 <i>Maciej Matłok</i>	42.4.7.	Ropień śledziony 991
42	Chirurgia śledziony 981 <i>red. Andrzej Szczepanik</i>	42.4.7.1.	Szczególny ropień śledziony – ropień grzybiczy 992
42.1.	Wprowadzenie 981 <i>Andrzej Szczepanik</i>	42.4.8.	Tętniak tętnicy śledzionowej 992
42.2.	Anatomia i fizjologia śledziony 981 <i>Romuald Scharf, Jan Marek Ziemiński, Andrzej Szczepanik</i>	42.4.8.1.	Postępowanie w przypadku tętniaka tętnicy śledzionowej w okresie ciąży 992
		42.4.9.	Pęknięcie śledziony 993
		42.4.9.1.	Samoistne pęknięcie śledziony u chorych na choroby układu krwiotwórczego 993
		42.4.9.2.	Urazowe pęknięcie śledziony 993
		42.4.10.	Inne rzadkie wskazania do splenektomii 993
		42.4.10.1.	Choroba Gauchera 993
		42.4.10.2.	Zespół Felty'ego 993
		42.5.	Wycięcie śledziony 993 <i>Andrzej Budzyński, Konrad Pielaciński, Romuald Scharf, Andrzej Szczepanik, Jan Marek Ziemiński</i>
		42.5.1.	Przygotowanie przedoperacyjne 993 <i>Andrzej Szczepanik, Konrad Pielaciński, Romuald Scharf</i>
		42.5.2.	Splenektomia otwarta 994 <i>Romuald Scharf, Andrzej Szczepanik, Jan Marek Ziemiński, Konrad Pielaciński</i>
		42.5.3.	Częściowe wycięcie śledziony metodą otwartą 997 <i>Andrzej Szczepanik, Konrad Pielaciński</i>
		42.5.4.	Wycięcie śledziony techniką laparoskopową 998 <i>Andrzej Budzyński</i>
		42.5.5.	Postępowanie w okresie okołoperacyjnym 1006 <i>Andrzej Szczepanik, Romuald Scharf, Jan Marek Ziemiński</i>
		42.5.6.	Pooperacyjne powikłania splenektomii 1006 <i>Andrzej Szczepanik, Jan Marek Ziemiński, Konrad Pielaciński, Romuald Scharf</i>
		42.5.6.1.	Krwawienie 1006
		42.5.6.2.	Powikłania zakrzepowo-zatorowe 1006
		42.5.6.3.	Piorunująca sepsa po splenektomii 1007

43	Choroby powłok, sieci i przestrzeni zaotrzewnowej 1009		
	<i>red. Jerzy A. Polański</i>		
43.1.	Choroby powłok jamy brzusznej 1009		
	<i>Małgorzata K. Polańska-Plachta, Jerzy A. Polański</i>		
43.1.1.	Krwiak powłok jamy brzusznej 1009		
43.1.2.	Guzy powłok jamy brzusznej 1010		
43.1.2.1.	Guz włóknisty 1010		
43.2.	Choroby krezki 1010		
	<i>Małgorzata K. Polańska-Plachta, Jerzy A. Polański</i>		
43.2.1.	Zapalenie węzłów chłonnych krezki 1011		
43.2.2.	Ziarniste zwłóknienie lub zapalenie tkanki tłuszczowej krezki 1011		
43.2.3.	Guzy lite i torbiele krezki 1011		
43.3.	Choroby sieci 1012		
	<i>Małgorzata K. Polańska-Plachta, Jerzy A. Polański</i>		
43.3.1.	Skręt sieci 1012		
43.3.2.	Torbiele sieci 1013		
43.3.3.	Guzy lite sieci 1013		
43.4.	Choroby przestrzeni zaotrzewnowej 1013		
	<i>Małgorzata K. Polańska-Plachta, Jerzy A. Polański</i>		
43.4.1.	Ropień przestrzeni zaotrzewnowej 1013		
43.4.2.	Chłonkotok do przestrzeni zaotrzewnowej 1013		
43.4.3.	Zwłóknienie przestrzeni zaotrzewnowej 1013		
43.4.4.	Guzy przestrzeni zaotrzewnowej 1014		
43.4.4.1.	Mięsaki przestrzeni zaotrzewnowej 1014		
43.5.	Nowotwory otrzewnej 1015		
	<i>Małgorzata K. Polańska-Plachta</i>		
43.5.1.	Śluzak rzekomy otrzewnej 1015		
43.5.2.	Międzybłonniak otrzewnej 1015		
44	Przepukliny brzuszne 1017		
	<i>red. Andrzej Matyja</i>		
44.1.	Anatomia chirurgiczna powłok jamy brzusznej 1018		
	<i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Kryspin Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>		
44.1.1.	Powięź powierzchowna brzucha 1019		
44.1.2.	Mięśnie podłużne 1019		
44.1.2.1.	Mięsień prosty brzucha 1019		
44.1.2.2.	Mięsień piramidowy (stożkowaty) 1019		
44.1.2.3.	Pochewka mięśnia prostego brzucha 1019		
44.1.3.	Mięśnie płaskie 1019		
44.1.3.1.	Mięsień skośny zewnętrzny brzucha 1019		
44.1.3.2.	Mięsień skośny wewnętrzny brzucha 1020		
44.1.3.3.	Mięsień poprzeczny brzucha 1020		
44.1.4.	Anatomia okolicy pachwiny 1020		
44.1.4.1.	Kanał pachwinowy 1021		
44.1.4.2.	Kanał udowy 1024		
44.1.4.3.	Anatomia wewnętrznej powierzchni przednio-bocznej ściany brzucha 1024		
44.1.4.4.	Kresa biała 1025		
44.1.4.5.	Kresa półksiężycowata Spiegła 1026		
44.2.	Etiologia i patogenezę przepuklin brzusznych 1026		
	<i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Kryspin Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>		
44.2.1.	Czynniki anatomiczne 1026		
44.2.2.	Czynniki mechaniczne 1027		
44.2.3.	Czynniki biochemiczne 1027		
44.2.4.	Czynniki genetyczne 1027		
44.2.5.	Czynniki dodatkowe 1028		
44.3.	Materiały syntetyczne i biologiczne stosowane w leczeniu przepuklin 1028		
	<i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Kryspin Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>		
44.3.1.	Właściwości siatek 1030		
44.3.1.1.	Budowa 1030		
44.3.1.2.	Wytrzymałość na rozciąganie 1030		
44.3.1.3.	Wielkość porów 1030		
44.3.1.4.	Ciężar siatki 1031		
44.3.1.5.	Biokompatybilność 1031		
44.3.1.6.	Elastyczność 1031		
44.3.1.7.	Obkurczanie siatki 1031		
44.3.2.	Wybór właściwego materiału 1031		
44.3.2.1.	Ryzyko nawrotu przepukliny 1031		
44.3.2.2.	Ryzyko zakażenia 1031		
44.3.2.3.	Powstawanie zrostów 1031		
44.3.2.4.	Ból pooperacyjny 1032		
44.3.2.5.	Degradacja siatki 1032		
44.3.2.6.	Zbiorniki płynu surowiczego 1032		
44.3.3.	Mocowanie siatki 1032		
44.4.	Przepukliny okolicy pachwiny 1033		
	<i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Kryspin Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>		
44.4.1.	Definicja 1033		
44.4.2.	Epidemiologia 1033		
44.4.3.	Klasyfikacja 1033		
44.4.4.	Objawy i diagnostyka 1033		
44.4.5.	Leczenie operacyjne 1034		
44.4.5.1.	Metoda Shouldice'a 1034		
44.4.5.2.	Metoda Lichtensteina 1036		
44.4.5.3.	Metody laparoskopowe 1039		
44.4.5.3.1.	Umieszczenie siatki w przestrzeni przedotrzewnowej z laparoskopowego dostępu przezbrzusznego 1039		
44.4.5.3.2.	Umieszczenie siatki w przestrzeni przedotrzewnowej z dostępu całkowicie przedotrzewnowego 1040		
44.4.6.	Wytyczne European Hernia Society 1041		
44.5.	Przepuklina w bliźnie pooperacyjnej 1042		
	<i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Kryspin Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>		

44.6.	Inne przepukliny brzuszne 1044 <i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Krystian Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>	45.4.1.	Nadczynność tarczycy (hipertyreoza)..... 1073
44.6.1.	Przepuklina pępkowa 1044	45.4.1.1.	Przełom tarczycowy 1074
44.6.2.	Przepuklina kresy białej 1045	45.4.1.2.	Złośliwy wytrzeszcz 1074
44.6.3.	Przepuklina zasłonowa 1045	45.4.2.	Niedoczynność tarczycy 1075
44.6.4.	Przepuklina kulszowa 1046	45.4.3.	Wole guzkowe obojętne 1075
44.6.5.	Przepuklina boczna brzucha (Spiegła) 1046	45.4.4.	Rak tarczycy 1076
44.6.6.	Przepukliny lędźwiowe 1046	45.4.4.1.	Rak brodawkowy tarczycy 1078
44.7.	Przepukliny uwięźnięte 1047 <i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Krystian Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>	45.4.4.2.	Rak pęcherzykowy tarczycy 1079
44.8.	Przepukliny olbrzymie 1048 <i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Krystian Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>	45.4.4.3.	Raki tarczycy nisko zróżnicowany i nie zróżnicowany (anaplastyczny) 1079
44.9.	Przepukliny okołostomijne 1052 <i>Marek Szczepkowski, Alicja Przywózka</i>	45.4.4.4.	Rak rdzeniasty tarczycy 1079
44.10.	Powikłania w chirurgii przepuklin 1058 <i>Piotr Bachul, Georges Kamtoh, Wojciech Kibil, Janusz Legutko, Andrzej Matyja, Maciej Matyja, Krystian Mitura, Radosław Pach, Artur Pasternak, Alicja Przywózka, Rafał Solecki, Marek Szczepkowski, Mirosław Szura, Maciej Śmietański, Jerzy A. Walocha</i>	45.5.	Ogólne zasady operacyjnego leczenia chorób tarczycy 1080 <i>Krzysztof Kuzdak</i>
44.10.1.	Krwiak 1058	45.5.1.	Tyroidektomia w przypadku wola zamostkowego 1080
44.10.2.	Zakażenie miejsca operowanego 1058	45.5.2.	Neuromonitoring i dostępy do nerwu krtaniowego wstępnego podczas operacji wola 1081
44.10.3.	Zbiornik płynu surowiczego 1059	45.6.	Techniki małoinwazyjne w chirurgii tarczycy 1081 <i>Krzysztof Kuzdak</i>
44.10.4.	Uszkodzenia naczyń 1059	45.7.	Postępowanie po operacji wola 1082 <i>Krzysztof Kuzdak</i>
44.10.5.	Uszkodzenia nerwów 1059		
44.10.6.	Uszkodzenia trzewi 1060	46	Chirurgia przytarczyc 1083 <i>red. Witold Chudziński</i>
44.10.7.	Nawrót przepukliny 1060	46.1.	Anatomia przytarczyc 1083 <i>Witold Chudziński</i>
44.10.8.	Przewlekły ból pachwiny 1061	46.1.1.	Budowa przytarczyc 1083
44.10.9.	Migracja wszczepu 1061	46.1.2.	Położenie przytarczyc 1083
44.10.10.	Przetoki ropne i jelitowe 1062	46.1.2.1.	Odmienności położenia znacznie powiększonych przytarczyc 1085
45	Chirurgia tarczycy 1067 <i>red. Krzysztof Kuzdak</i>	46.1.3.	Unaczynienie przytarczyc 1085
45.1.	Wstęp 1067 <i>Krzysztof Kuzdak</i>	46.2.	Fizjologia przytarczyc 1085 <i>Witold Chudziński</i>
45.2.	Anatomia chirurgiczna tarczycy 1067 <i>Krzysztof Kuzdak</i>	46.3.	Badania diagnostyczne 1086 <i>Witold Chudziński</i>
45.2.1.	Gruzoł tarczycowy 1067	46.3.1.	Badania laboratoryjne 1086
45.2.2.	Unerwienie tarczycy i krtani 1068	46.3.1.1.	Wapń i fosforany nieorganiczne 1086
45.2.3.	Unaczynienie tarczycy 1069	46.3.1.2.	Parathormon 1086
45.2.4.	Przytarczycy 1069	46.3.1.3.	Fosfataza zasadowa 1087
45.2.5.	Naczynia chłonne 1070	46.3.1.4.	Witamina D i jej metabolity 1088
45.2.6.	Węzły chłonne 1070	46.3.1.5.	Peptyd podobny do PTH 1088
45.3.	Fizjologia i patologia tarczycy 1071 <i>Krzysztof Kuzdak</i>	46.3.2.	Badania obrazowe 1088
45.4.	Zaburzenia czynności gruczołu tarczycowego 1073 <i>Krzysztof Kuzdak</i>	46.3.2.1.	Badanie gęstości mineralnej kości 1088
		46.3.2.2.	Przedoperacyjna lokalizacja przytarczyc 1089
		46.3.2.2.1.	Ultrasonografia 1089
		46.3.2.2.2.	Badanie scyntygraficzne 1090
		46.3.2.2.3.	Pozytonowa tomografia emisyjna 1091
		46.3.2.2.4.	Tomografia komputerowa 1091
		46.3.2.2.5.	Obrazowanie rezonansu magnetycznego 1091
		46.3.2.2.6.	Badania inwazyjne 1092
		46.3.2.3.	Znaczenie kliniczne badań lokalizacyjnych 1092
		46.3.3.	Znaczenie badań genetycznych w diagnozowaniu i leczeniu PNP 1092
		46.4.	Nadczynność przytarczyc 1093 <i>Witold Chudziński</i>
		46.4.1.	Obraz mikroskopowy przytarczyc w stanach nadczynności 1093

46.4.1.1.	Rozrost przytarczyc.....	1093	47.8.	Rak nadnercza	1145
46.4.1.2.	Gruczolaki przytarczyc.....	1093		<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>	
46.4.1.3.	Rak przytarczyc.....	1093	47.9.	Adrenaektomia	1148
46.4.1.4.	Paratyreomatoza	1094		<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>	
46.4.1.5.	Ocena mikroskopowa przytarczyc w praktyce klinicznej.....	1094	47.9.1.	Adrenaektomia klasyczna	1148
46.4.2.	Pierwotna nadczynność przytarczyc	1094	47.9.2.	Adrenaektomia wideoskopowa.....	1152
46.4.3.	Przetrwiała i nawrotowa nadczynność przytarczyc	1105	47.9.3.	Powikłania adrenaektomii	1155
46.4.4.	Wtórna nadczynność przytarczyc	1105	47.9.3.1.	Powikłania adrenaektomii klasycznej	1155
46.4.5.	Trzeciorzędowa nadczynność przytarczyc.....	1110	47.9.3.2.	Powikłania adrenaektomii wideoskopowej.....	1156
46.5.	Klasyczna technika śródoperacyjnego poszukiwania i wycięcia przytarczyc.....	1111			
	<i>Witold Chudziński</i>		48	Zespoły mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych	1159
46.6.	Technika autotransplantacji przytarczyc	1113		<i>red. Wojciech Zgliczyński</i>	
	<i>Witold Chudziński</i>		48.1.	Wprowadzenie.....	1159
46.7.	Pooperacyjna hipokalcemia, niedoczynność przytarczyc oraz zespół „głodnych kości”	1114		<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
	<i>Witold Chudziński</i>		48.2.	Zespół mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych typu 1	1161
				<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47	Chirurgia nadnerczy.....	1119	48.2.1.	Pierwotna nadczynność przytarczyc	1162
	<i>red.: Sadegh Toutounchi, Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>		48.2.2.	Nowotwory trzustki i dwunastnicy	1163
47.1.	Anatomia chirurgiczna nadnerczy.....	1119	48.2.2.1.	<i>Gastrinoma</i> (zespół Zollingera i Ellisona)	1164
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>		48.2.2.2.	<i>Insulinoma</i>	1166
47.1.1.	Budowa i lokalizacja	1119	48.2.2.3.	<i>Glucagonoma</i>	1166
47.1.2.	Unaczynienie	1120	48.2.2.4.	<i>VIPoma</i>	1166
47.1.3.	Fizjologia kory nadnerczy	1121	48.2.2.5.	<i>GRFoma</i>	1166
47.1.4.	Zaburzenia rozwojowe i nieprawidłowości anatomiczne nadnerczy	1121	48.2.2.6.	Guzy trzustki nieczynne hormonalnie	1168
47.1.5.	Zmiany patologiczne.....	1121	48.2.2.7.	Leczenie przerzutów NET trzustki i dwunastnicy w wątrobie.....	1169
47.1.5.1.	Zanik kory nadnerczy	1121	48.2.2.8.	Leczenie zachowawcze NET trzustki i dwunastnicy	1169
47.1.5.2.	Rozrost kory nadnerczy.....	1122	48.2.3.	Guzy przysadki.....	1169
47.1.5.3.	Guzy kory nadnerczy.....	1122	48.2.4.	Guzy nadnerczy	1170
47.2.	Zaburzenia czynności hormonalnej kory nadnerczy.....	1122	48.2.5.	Rakowiaki	1170
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>		48.2.5.1.	Rakowiaki żołądka.....	1170
47.2.1.	Nadczynność kory nadnerczy.....	1122	48.2.5.2.	Rakowiaki grasicy i oskrzeli	1170
47.2.2.	Niedoczynność kory nadnerczy.....	1122	48.3.	Zespół mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych typu 2	1170
47.2.3.	Choroby kory nadnerczy przebiegające bez zaburzeń czynności hormonalnej	1122		<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.3.	Badania lokalizacyjne	1122	48.3.1.	Rak rdzeniasty tarczycy w przebiegu zespołu MEN2.....	1172
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>		48.3.2.	Guz chromochłonny w przebiegu zespołu MEN2	1173
47.3.1.	Ultrasonografia.....	1122	48.3.3.	Pierwotna nadczynność przytarczyc w przebiegu zespołu MEN2.....	1174
47.3.2.	Tomografia komputerowa	1123	48.4.	Zespół mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych typu 4	1174
47.3.3.	Obrazowanie rezonansu magnetycznego	1124		<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.3.4.	Scyntygrafia.....	1125	48.5.	Zespół mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych typu 5	1175
47.3.5.	Cewnikowanie żył nadnerczowych.....	1126		<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.3.6.	Pozytonowa tomografia emisyjna.....	1126	48.6.	Postać mieszana zespołu mnogich nowotworów gruczołów dokrewnych.....	1175
47.3.7.	Biopsja aspiracyjna cienkoigłowa	1126		<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.4.	<i>Incidentaloma</i> – przypadkowo wykryte guzy nadnerczy	1126	48.7.	Choroba von Hippa i Lindaua.....	1175
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>			<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.5.	Zespół Cushinga	1130	48.8.	Nerwiakowłókniakowatość typu 1	1176
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>			<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.6.	Zespół Conna – hiperaldosteronizm pierwotny.....	1134	48.9.	Zespół Carneya	1178
	<i>Tadeusz Tołłoczko, Maciej Otto</i>			<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	
47.7.	Guz chromochłonny	1139	48.10.	Zespół McCune’a i Albrighta.....	1179
	<i>Zdzisław Wajda¹, Zbigniew Gruca¹, Barbara Kwiecińska, Andrzej Łachiński, Tomasz Stefaniak</i>			<i>Małgorzata Gietka-Czernel, Wojciech Zgliczyński</i>	

**Nowotwory neuroendokrynne
przewodu pokarmowego..... 1183***red. Sadegh Toutounchi, Tadeusz Tolłoczko,
Maciej Otto*

- 49.1. Nowotwory neuroendokrynne przewodu
pokarmowego..... 1183
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.2. *Insulinoma* 1190
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.3. *Gastrinoma* (zespół Zollingera i Ellisona) 1193
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.4. *Rakowiak* 1197
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.5. *VIPoma* (zespół Verner i Morrisona) 1203
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.6. *Glucagonoma* 1204
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.7. *Somatostatinoma* 1205
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.8. Inne neuroendokrynne nowotwory przewodu
pokarmowego..... 1206
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto
- 49.9. Hormonalnie nieczynne neuroendokrynne
nowotwory przewodu pokarmowego 1206
Tadeusz Tolłoczko, Maciej Otto

Skróty..... 1211